

5. ISMERKEDÉS A KERESZTELÉSEL

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszama: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987.; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi kiadó, 1988; Imre Lajos, Dr.: Ekkleziasztika, Budapest, 1941; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004; Pásztor János: Liturgika, Debrecen, 1985, Szénási Sándor: Megtaláltuk a Messiást! Kálvin Kiadó, Budapest, 2013.)

fogadalom – Különleges alkalmak és élethelyzetek indítják rá az embereket. A fogadalom önként tett ígéret Istennek valamilyen szolgálat elvégzésére, vagy hálából, Neki tetsző és Őt dicsőítő dolog végrehajtására.

gyülekezet – Az Újszövetségben jelöli a Krisztusban hívők összességét, vagyis az Egyházat, ugyanakkor a hívők egy adott helyen szerveződő közösségét is, tehát a helyi gyülekezetet.

Isten gyermekei – Az Isten által megváltott emberek, akik hisznek Jézus Krisztusban. Az Újszövetség úgy beszél az Isten fiairól, mint akik adoptáció útján lesznek azokká a Jézus Krisztusban való hit által (Gal 3,26; Róm 8,14.16).

kereszttség – Az a szertartás, amelynek a gyakorlását Jézus hagyta meg tanítványainak mennybemenetele előtt (Mt 28,18–20). Isten szövetségének a jele. Tiszta vízzel való leöntéssel gyakoroljuk. Jelképes cselekmény, amelyben a jel a víz, a jelzett dolog pedig a Szentlélek titokzatos munkája, amellyel a megkeresztelt hívőt Krisztus vérével megmossa, bűnbocsánatban részesíti, megújítja és Krisztus testének tagjává szenteli. A gyermekkereszttség kifejezi, hogy nem a mi érdemünk szerzi meg az üdvösséget, hanem Jézus Krisztus áldozata, valamint, hogy Isten szövetséges népe vagyunk (ApCsel 2,39).

keresztszülő – Az a férfi és nő, aki a szülők mellett felelőséget vállal a gyermek hitbéli neveléséért.

keresztyén – Legelőször Antiókiában használták Krisztus követőinek megnevezésére a kívülállók. Csak később vált Jézus követőinek önmegjelölésévé. Az Újszövetségben a kifejezés háromszor fordul elő: ApCsel 11,26; 26,28; 1Pt 4,16

közösség – A közösség érzésének legősibb tudata a nagycsaládban, a nemzetségben és a törzsben fejeződött ki. Az Ószövetségben a közösség Isten népének a közösségét jelölte elsősorban. Tagjait a közös származás, nyelv, hit és kultusz, hagyomány és törvény kötötte egybe. Ez az ősi közösségtudat még az Újszövetség idejében is fennmaradt, pl. amikor egész háznépeket kereszteltek meg. Ugyanilyen összekötő kapcsot jelentett az asztalközösség is. Teológiailag a leglényegesebb formája a közösségnek az Istennel, Krisztussal való közösség. Az egyház, a gyülekezet tehát azoknak a közössége, akiket egy hit, egy reménység, egy kereszttség, egy Úr és egy hit köt össze. Ezért a hívők Krisztusban egy családot alkotnak, akik egymásnak testvérei.

sákramentum – Látható Ige. Eredetileg hűségesküt jelent. A szó alapjelentése: valami, ami szent; olyan dolog, ami megszentelt. Az egyházi szóhasználatban azt a szent cselekményt jelöli, amelynek látható, materiális volta (víz) valamilyen szimbolikus jelentés, lelki hatás csatlakozik (üdvösség – Mk 16,16). (Heidelbergi Káté 66-67. kérdés-felelet) További fontos jellemzője, hogy a szerzője Jézus Krisztus.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A kereszttség az Isten szövetségébe való befogadásnak az eseménye. Ezáltal a megkeresztelt ember élete új alapra helyeződik. A kereszttség vize azt jelképezi, hogy „Az Ő vére és Lelke az

én lelkem tisztátalanságát, azaz minden bűnömet olyan bizonyosan elmossa, amilyen bizonyosan megmosattam külsőképpen a vízzel, amely a test tisztátalanságát szokta elmosni.” (Heidelbergi Káté 69. kérdés-felelet) Az Isten szövetségébe való befogadtatás ugyanakkor az Isten fiainak szövetségébe és családjába való beavatást és befogadást is jelenti. Mit taníthatunk egy elsős gyermeknek a kereszteleőről, aki nem tud még elvont fogalmakban gondolkodni?

- ❖ Először is megismertethetjük őket a kereszteleés sákramentumával, hiszen bizonyára akad olyan gyermek is, akinek a családja nem templomba járó, így még nem látott kereszteleést.
- ❖ Megismerhetik azt az örömhírt, hogy Istennek már akkor fontosak voltak, amikor ők még nem is hallottak róla. A kereszteleésben Isten ezt juttatja kifejezésre.
- ❖ A kereszteleésgeggel egy nagy családnak, a gyülekezetnek is tagjai lettek.
- ❖ A nagy családban sok testvér él együtt.

Alapozzunk az élményekre, hiszen az élmények mélyen raktározódnak el bennük és részükké válnak. Ezért, mennyiben módunk van rá, egyeztessünk a lelkipásztorral (és az iskola igazgatójával), hogy elvihessük a gyerekeket a templomba egy rendhagyó hittanórára. A templomban mutassuk be nekik a kereszteleő medencét (vagy tálat), kereszteleő kancsót, kereszteleési anyakönyvet és a kereszteleési emléklapot.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten gyermekévé fogad

Kognitív cél: Ismerkedjenek meg a kereszteleés sákramentumával.

Affektív cél: A kereszteleés annak a jele, hogy Isten gyermekeivé fogadott minket. Érezzék át annak az örömet, hogy Jézusnak már akkor fontosak voltak, mikor ők még mit sem tudtak Róla.

Pragmatikus cél: Saját szavaikkal tudják megfogalmazni, mit jelent az, hogy meg vannak kereszteleelve.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Segítséggeggel tudja elmondani a képek alapján, hogyan zajlik egy kereszteleés. • Ismerjék a kereszteleés sákramentumát. • Memoriter szinten ismerjék és tudják segítséggeggel értelmezni Máté evangéliuma 28,19 Igéjét. • Tudják megfogalmazni, hogy mit jelent az, hogy meg vannak kereszteleelve. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja elmondani a képek segítséggeggel, hogyan zajlik egy kereszteleés. • Ismerje a kereszteleés kifejezést. • Memoriter szinten ismerjék és segítség nélkül tudják értelmezni Máté evangéliuma 28,19 Igéjét. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten megfogalmazni, hogy mit jelent az, hogy meg vannak kereszteleelve. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni és példát mondani arra, hogy Isten szereti őt.

	<ul style="list-style-type: none"> • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.
--	--

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Énektanulás: Én Istenem, jó Atyám című ének.</p> <p>Kérdezzük meg, hogy ki volt már keresztlőn és engedjük, hogy beszámoljanak az élményeikről.</p> <p>Házi feladat ellenőrzése. (képek keresztlőről)</p> <p>Nézzük meg a tankönyv képét a keresztlésről és beszéljünk róla, mit látnak a képeken.</p>	<p>Isten mint mennyei Atya fogalmának rögzítése.</p> <p>Saját élmények felelevenítése.</p> <p>A gyermekek szabadon megfogalmazhatják a látottakat, ez által fejlődik a kommunikációkészségük. TKGY 18-19. o. TKEI 24-25. o.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Beszélgessünk a tanulókkal a következőkről:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Mit jelent a keresztség sákramentuma? ❖ Kik vannak jelen a keresztlésen? ❖ A keresztlési liturgia menete. ❖ Mit fogadnak meg a szülők és keresztszülők? ❖ Mit fogad meg a gyülekezet? ❖ Hogy történik a keresztlés? ❖ Mire szolgál a keresztlési emléklap? ❖ Milyen adatokat írnak a keresztlési anyakönyvbe és miért? ❖ Református Egyházunk gyakorolja a gyermekkeresztséget 	<p>Ha valamilyen oknál fogva nem lehet megoldani a templomlátogatást, vigyünk magunkkal felnagyított képeket a felsorolt dolgokról. (Keresztlő medence/tál, keresztlő kancsó, anyakönyv. Az emléklapról ne képet vigyünk, hanem magát az emléklapot.)</p>
Elmélyítés	<p>Szerepjáték:</p> <p>Hogy ne csupán „száraz tényeket” ismerjenek meg a gyerekek, tegyük őket egy keresztlő részeseivé. (A templomban és az iskolában is. Biztosan van a gyerekek között olyan, aki még nem vett részt keresztlőn.)</p>	<p>Válasszunk szülőket, keresztszülőket, lelkészt, gyülekezetet és jelenítsük meg a szertartást. Nem csak hallják és látják, hogy mi történik keresztléskor, hanem át is élük. Így maradandó élménnyé válik számukra.</p> <p>Anyagszükséglet: bepólyált baba, kancsó, tál, emléklap</p>

Aranymondás	„...tegyetek tanítvánná minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében...” Máté evangéliuma 28,19	Adjuk körbe azt a babát, amit a keresztlő megjelenítésénél használtunk. Mindenki mondja el kezében tartva az aranymondást. Nagy létszámú csoport esetében kiscsoportosan mondják el együtt az aranymondást a hittanosok.
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai	Munkáltató tankönyv 2-4. feladatai
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

Én Istenem, Jó Atyám:

Én Istenem

Én Is - te - nem, jó A - tyám,
 Tu - dom, vi - gyá - zol re - ám.
 Kér - lek, áldj meg en - ge - met,
 Hadd le - gyek hü gyer - me - ked.

sz.: Siklós József
z.: Draskóczy László
ℳ: Harangszó - 39.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 18-19. és TKEI 24-25. oldal:

A képen látható:

A két oldalon a keresztelés szituációja ábrázolódik. A templombelső a rokonokkal, ismerősökkel, a másik oldalon a keresztelés pillanatát láthatja a néző. Jelen van a lelkész, a gyermek, a szülők és a keresztszülők.

Instrukció a képolvasáshoz

- Keresd meg a kisbaba nagyszüleit! Honnan ismerted fel őket?
- Mit gondolsz, vannak-e a kisbabának testvérei? Kik lehetnek azok?
- Kik vannak még a templomban?
- Miért mentek el?
- Akik a padoknál állnak, mit látnak?
- Kik lehetnek a kisbaba szülei?
- Kik lehetnek a keresztszülők? Honnan tudod?
- Mit tesz a lelkész? Miért?
- Mit mondhat a lelkész?
- Adj nevet a kisbabának! Milyen nevet ajánlanál, ha fiú és milyen nevet, ha lány?
- Miért fontos megkeresztelni egy kisgyermeket?
- Voltál-e már keresztlőn? Meséld el, milyen volt! Kit kereszteltek? Miért?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Drámapedagógia játék: családalkotó

A játék leírása: alakítsunk csapatokat (3-4-5-6 fős). Nem szükséges egyenlően elosztanunk a csapatokat.

A játékvezető utasításának megfelelően állóképalkotása lesz a családok feladata.

- a. reggel a családban
- b. este a családban
- c. születésnap a családban
- d. keresztlő a családban

Fontos, hogy a képalkotások után megbeszéljük a gyerekekkel a látottakat. Az állóképek alkotása után megérinthetjük a szereplőket, akik megszólalhatnak. Kérdezzük meg, hogy az adott szituációban mit mondanának. Az elhangzottakból következtethetünk a személyre.

2. A test tagjainak fontossága

Lássák meg a tanulók, hogy Krisztus testének tagjai vagyunk! Értsék meg, hogy nem minden testrésznek/tagnak ugyanaz a feladata! Érezzék azt, hogy ők is fontosak a test megfelelő működéséhez. (Segítsünk felfedezniük saját értékeiket, saját feladataikat).

Rajzoljunk egy nagyméretű testet (ami hasonló a kisgyerekek méretéhez), majd vágjuk részeire ollóval. Foglalkozás megkezdése előtt rejtjük el a darabokat a csoportszoba különböző részeire. Amikor az összes testrész előkerül, és a táblára felkerül az emberi test, beszélgethetünk a testrészek szerepéről, fontosságáról. A gyerekek neveit felírjuk a testre.

(Forrásanyag: Baker Ágnes, Csóka Piroska, Kerekes Szabolcs, Sisa Attila, Sisáné Kispál Andrea: Horogötletek a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2011. 13. old.).

3. Egy emlékezetes keresztlő (Forrásanyag: Mercé Segarra / Francesc Rovira: Játékosan a Bibliáról. Kálvin Kiadó. Bp. 2006. 65. old.)

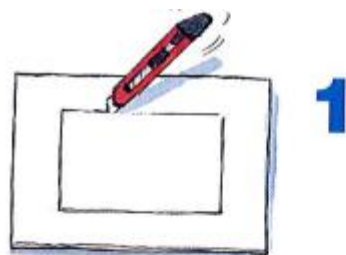
Egy emlékezetes keresztelő

Kérd meg a szüleidet, hogy mutassanak fényképeket a keresztelődőről, és meséljenek neked róla! Válaszd ki a kedvenc fényképet, és készíts hozzá képkeretet! Ez a kép mindig előtted lehet, és emlékeztethet a keresztelésre.

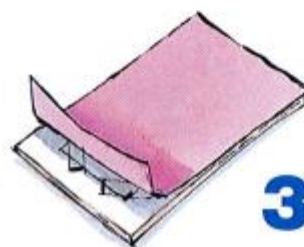
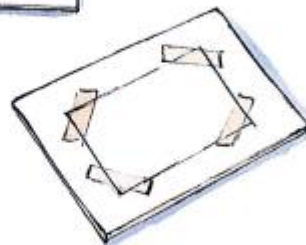
1. Kérj meg egy felnőttet, hogy vágjon ki neked egy téglalapot a kartonból! A téglalap egy kicsit kisebb legyen, mint a fénykép!

2. Helyezd rá a fényképet, és erősítsd oda a hátán egy kis cellulzszal, hogy ne essen le!

3. A fénykép és a keret hátulját fedd le színes papírral, hogy szépen el legyen dolgozva!

2

3

4

4. A képkeretre ragaszd rá a virágokat! Türelmesnek kell lenned, hogy ennyi virágot felragassz!

Kellékek

papír- vagy szárazvirágok, fehér karton, színes papír, ragasztó, cellulz, tapétázókés, ceruza, fénykép a keresztelődőről.

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

3. feladat: „Kösd össze a vonalakat, majd színezd ki az ábrát! Tudod-e, hogy mik ezek?”
Instrukció: A 3. feladatnál a vonalak összekötése után közösen beszéljük meg, mi látható az ábrán és mire használjuk. Ez után színezzék ki a gyerekek a keresztelési kancsót és tálat.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 134. zsoltár 3. verse: Megáldjon téged...

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézushoz tartozol

Kognitív cél: Ismerjék fel, hogy a keresztség azt jelenti, Jézushoz tartozunk.

Affektív cél: Arra való rácsodálkoztatás, hogy a keresztség által Isten nagy családjába tartoznak a gyermekek is, és a keresztség által sok testvérük van.

Pragmatikus cél: Arra bátorítás, hogy találják meg annak a módját, hogyan fejezhetik ki a testvéri közösséget egymással.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Segítséggel tudja elmondani a képek alapján, hogyan zajlik egy keresztelés.• Ismerjék a keresztelés sákramentumát.• Memoriter szinten ismerjék és tudják segítséggel értelmezni Máté evangéliuma 28,19 Igéjét.• Tudják megfogalmazni, hogy mit jelent az, hogy meg vannak keresztelve.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban	<ul style="list-style-type: none">• Tudja elmondani a képek segítségével, hogyan zajlik egy keresztelés.• Ismerjék a keresztelés kifejezést.• Memoriter szinten ismerjék és segítség nélkül tudják értelmezni Máté evangéliuma 28,19 Igéjét.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudják megfogalmazni, hogy mit jelent az, hogy meg vannak keresztelve.• Tudják megfogalmazni és példát mondani arra, hogy Isten szereti őket.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Játsszunk a szimbólumokkal:</p> <p>Mi ez? – érzékelős játék</p> <p>Hívjunk ki egy gyermeket és kössük be a szemét. Az lesz a feladata, hogy érzékszervei segítségével kitalálja, mi az, amit hall, ízlel, érez.</p> <p>Játsszunk le felvételtől vízcepepést, vízcsorgást. Kóstoltassunk vele ásványvizet és csapvizet. Csepegtessünk a tenyerébe vizet, majd mossuk le a vízzel a kezét.</p> <p>Mi jut eszedbe róla?</p> <p>Fogjunk a kezünkbe egy fehér kendőt vagy terítőt. A következő mondattal kérdezzük meg őket, kinek mi jut eszébe róla: „Van nálam egy fehér kendő. Mi jut eszedbe a fehér színről?” Akinek van valami ötlete,</p>	<p>A játék lehetőséget teremt közösen átismételni, hogyan kapcsolódik a víz a keresztséghez.</p> <p>Beszélgessünk róla a gyerekekkel, hogyan kapcsolódik a fehér szín, a tisztaság a keresztséghez.</p>

	kijön, átveszi a kezünkből a kendőt és azt mondja: „A fehér színről a jut eszembe.”	Javaslat: ülünk körbe, a földre terítsünk le középre egy fehér kendőt.
Bibliai tanítás vázlat	<p>Kérdések segítségével tanítsuk a gyerekeket.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Kinek van testvére? ❖ Kinek van 1 testvére? ❖ Kinek van 2 testvére? ❖ Kinek van kettőnél több testvére? ❖ Ki a testvér? Hogyan határoznák meg? ❖ Miért jó, ha valakinek van testvére/testvérei? (sorolják fel) ❖ Honnan lehet tudni, hogy valakik testvérek? (közös legalább az egyik szülő, azonos a vezetéknevük – bár nem feltétlenül, hasonlóak) ❖ Elhinnék nekem, ha azt mondanám, annyi testvérem van, hogy meg sem tudom számolni? ❖ Miért hinnék el? Miért nem hinnék el? ❖ Az összes megkeresztelt egy nagy családnak a tagja (egyház, gyülekezet), egymásnak lelki testvérei. ❖ A testvéreknek szeretniük kell egymást, figyelniük kell egymásra, meg kell találniuk annak a módját, hogy a közösségüket kifejezzék. (Például az Áldás, békesség! köszönéssel – a közös köszönés is a közösség, az egy csoporthoz tartozás kifejezése.) ❖ Bekerül a gyermek neve a keresztelési anyakönyvbe. 	A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek szabadon kifejezhessék véleményüket. Ez egyben jelzés is a hittanoktatóknak, hogy megértették-e a keresztség jelentését, illetve lehetőséget ad, hogy a megfogalmazott cél felé terelje a gyermekeket. Magyarázzuk el, hogy a vezetéknevet átvitt értelemben kapja.
Elmélyítés	<p>Imádkozzunk nevekk: Egyetlen mondattal köszönjük meg Istennek, hogy a gyermekei vagyunk. Így: „En, XY, köszönöm Neked, hogy a Te gyermeked vagyok!”</p>	Rögzítsük a gyermekekben, hogy ők nemcsak a szüleiknek, hanem Istennek is a gyermekei.

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Köszöntsük egymást!

Játsszuk el a gyerekekkel, hogyan köszönnek egymásnak az utcán az emberek:

- Fiú és lány, ha 100 évvel ezelőtt felnőttel találkoztak. (*A fiúk megemelik a kalapjukat, a lányok pukedliznek, és kezét csókolommal köszönnek.*)
- Ha ma felnőttel találkoznak. (*Egymásra néznek, és Jó napot kívánókkal köszöntik egymást.*)
- Ha gyerekek ma egymással találkoznak. (*Integetnek egymásnak, és szíával köszönnek.*)
- Ha reformátusok találkoznak egymással. (*Kezet fognak, és Áldás, békességet! köszönnek egymásnak.*)

A gyerekek járkáljanak szabadon a teremben, és akivel találkoznak, köszönteniük kell egymást. A hittanoktató mindig tapssal jelezzon a váltásoknál, és hangosan mondja, hogy kik találkoznak. Mikor már ismerik a köszönési formákat, egyre gyorsabban válthatunk.

2. Készítsünk ember formájú girlandot! Hajtogassunk A4-es méretű papírt fektetve harmonikára (3 felé), rajzoljunk rá emberalakot (készíthetünk fiú és lány alakokat is), és vágják ki. Amikor széthajtogatják, 3 emberkét kapnak. Ezeket színezzék ki (a középsők ők maguk legyenek), majd ragasszuk össze őket egy nagy emberlánccá.

Kivághatunk 1 darab Jézus forma alakot is, és a girland 2 végét Vele foghatjuk össze. Ráragaszthatjuk az emberalakokat Hulla-hopp karikára, így felakaszthatjuk, és a terem díszé is lehet.

3. Hajtogassunk templomot!

A keresztség révén mindenki egy adott közösség tagja lesz. A Feladatbankban található sablon és leírás segítségével hajtogassunk egy A/4-es lapból templomot. A templom belsejébe pedig rajzoljuk oda a keresztelési medencét vagy az úrasztalát rajta a keresztelőkancsóval, tállal, és ahol ez szokás: kendővel. Mivel a templom külső jegyeiről csak a következő órán lesz szó, ezért két órára is tervezhetjük ezt a kézműveskedést.

